

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 13171

SHLOYME HAMEYLEKH UN

Mordkhele

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

בית הספרים ע"ש הג' ר' מפתיהו שטראשון ו"ל

№. 184. 29. 3

ע"י "הצדקה גדולה" בוילנה.

13/37341

שלמה המלך און דער אשמדאי

פון ר' מרדכיילע.

№ 2.

184.22.5

16402

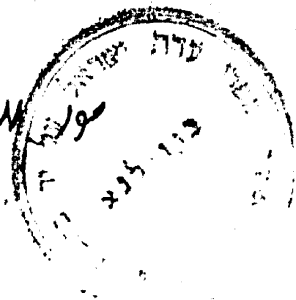
ר' מרדכי בייטע

שלמה המלך און דער אשמודאי.

מכתב פנימי של מנהל קולג' סטודנטים

בשם

א.

זיבן יאָר האָט שְׁלמהּ הַמֶּלֶךְ געבויט דעם בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, אויפֿין
שענסטן באַרג פֿון יְרוּשָׁלַיִם, אויפֿין באַרג מוֹרְנָה. אַכְצִיג-טוויזענט
שטײן-שניידער און פֿערצִיג-טוויזענט טרעגער האָבן ביים געבוי
געאַרבעט, אַ חוץ שלאָסער, האַלץ-מייסטער מיט נאָרדשמידן און
קינסטלער אָהן אַ צאָל. פֿון געזעגטע שטײנער אויסגעלויגט די
מײער-ווענט, באַשלאָגן אינעווייניג מיט טאַוולען צעדער-האַלץ פֿון
באַרג לְבָנוֹן און באַרעקט מיט אויסגעשניצטע גְרוֹבִים¹, פֿאַלמען,
בלומען-בליט, לױטער-גינגאַלד פֿונם לאַנד אוֹפִיר. אין די גאַנצע
זיבן יאָר האָט מען פֿון בְּנֵי נִיט געהערט קיין שום גערױש פֿון
אַױערנעם געצױג: קיין האַק האָט נישט געהילכט, קיין זעג האָט
נישט געגרילצט, קיין האַמער נישט געקלאַפֿט. ווייל גאָט האָט עס
פֿאַרווערט, אַזױ צו זאָגען: אַױן איז באַשאַפֿן צו פֿאַרקירצן דעם
מענשענס טעג און גאָטס הױז איז צו לאַנגע יאָר.

ב.

ווי-זשע האָט שְׁלמהּ הַמֶּלֶךְ די שטײנער געהאַט געזעגט אָהן
אַױזען-געצױג? פֿאַראַן אַ ווערימל אַזעלכס, שְׁמיר איז זיין נאָמען,
אַ קליינס און אַײנס אין גאָר דער וועלט. ווען גאָט-גְרוֹה-הואַ האָט
די וועלט באַשאַפֿן אין זעקס טעג, און דעם ערשטן פֿרײטאָג,
גֵּין הַשְּׁמֹשׁוֹת², ווען ער איז פֿאַרטיג געוואָרן מיט דער גאַנצער
אַרבעט, שױן געזען גרייט זיך אָננעמען דעם שְׁבֵת-קוֹדֶשׁ, האָט
ער נאָך צולעצט באַווױן צו באַשאַפֿן צווישן טאָג און נאַכט צעהן
גַסִּים-וואונדער פֿון דער וועלט. אַײנס פֿון זיי איז דער שְׁמיר,
האַרטער פֿון קיול-שטײן, שאַרפֿער פֿון דימענט. דער שְׁמיר

¹ כרובים — אַזעלכע פֿייגל, וואָס זײנען געשטאַנען אין בית-המקדש.

² בין-השמשות — די צײט, וואָס צווישן טאָג און נאַכט.

שפאלט די שטארקסטע פֿעלזן, שניידט זיי ווי אַ דינעם טאָוול
גלאָז. דעם שְׁמיר האָט דער מַלְךְ שְׁלֹמֹה געלאָזט אויסוואַכן צו
אַרומזעגן די מויער-שטיינער צום בְּנֵינֵי בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ.

ג.

און שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ האָט געלאָזט רופֿן אלע זְקֵנִים⁽¹⁾ און חֲכָמִים
פֿון מְדִינָה און צו זיי אַזוי געזאָגט:
טאַמער

ווייסט איר פֿון שְׁמיר,

וואָס קאָן אלע שטיינער צושפּאַרטן —

זאָגט מיר, וואו ליגט ער באַהאַלטן?

ענטפֿערן זיי אים: אַדוּנִי קִינִיג, מיר ווייסן וואויל. מיט
דעם שְׁמיר האָט גאָט-בְּרוּךְ-הוּאָ אויסגעקריצט די צעהן-געבאַט
אויף די לוחות, וואָס ער האָט געגעבן צו מֹשֶׁה בְּכִינוֹ אויפֿין באַרג
סִינַי. פֿון דעמאָלט אָן איז דער שְׁמיר פֿאַרבאָרן געוואָרן און וואו
ער געפֿינט זיך, ווייסט קיין מוטער-מענש נישט.

איז אויפֿגעשטאַנען דער יינגסטער פֿון די ראָט-געבֿערֿיג⁽²⁾.

בְּנֵי-בִנְיָמִן בְּן יְהוֹנָדָב, געבוקט זיך צום מַלְךְ דרײַ מאָל און צו די חֲכָמִים
זיבען מאָל. און אַזוי געזאָגט: אַדוּנִי קִינִיג, איה ווייס וואויל. ווען
מֹשֶׁה בְּכִנּוֹ איז פֿערציג טעג און פֿערציג נעכט אויפֿין הימל גע-
ווען, האָבן אים די מַלְאָכִים מַקְנִיחִים געגעבן. שְׁשִׁים רְבֹואִים⁽³⁾ מַלְאָכִים —
שְׁשִׁים רְבֹוא געשענק. איינס פֿון זיי איז געווען דער שְׁמיר, אַ מַקְנִיחָה
פֿון מַלְאָךְ שְׁמִירִיאֵל. און אז ער איז צוריק פֿון באַרג אַראָפֿנע-
גאַנגען, האָט ער די לוחות אין דער לינקער האַנט געטראָגן און
דעם שְׁמיר אין דער רעכטער האַנט: ער האָט די כֶּסֶף פֿון ווע-
רימל שווערער געפֿילט, ווייל די הייליגע שטיינער האָבן זיך פֿון
זיך זעלבערט אין דער לופֿטן געטראָגן. און אז ער האָט פֿון
ווייסן די קולות דערהערט, ווי דאָס זינדיגע פֿאַלק מוסעלט אין
טעניץ ארום גילדערנעם קאַלב, האָט ער פּלוצלונג דערזעהן, ווי

⁽¹⁾ זקנים — עלטסטע.

⁽²⁾ ראָט-געבער — מיניסטאָרן.

⁽³⁾ שְׁשִׁים-רְבֹוא — זעקס-הונדערט-טויזענט.

די הייליגע אותיות פֿאַרלאָזן די לוחות און שוועבן ווי פֿייעריגע פֿייגעלאַך צום הימל אַרויף. פֿאַרפֿלויגן די געטליכע נֶשְׁמָה פֿון שטיין, — געבליבן דער נוף נאָר אליין, קאלט און שווער, ניט אַריבערצוטראָגן. האָט ער די לוחות אַ שלידער געטאָן און אויף ברעקלאַך צושלאָגן. פֿון קלאַפּ האָט זיך דער שְׁמיר אַ צאַפּל געטאָן און איז פֿון האַנט אָפּגעשפרונגען, און אין געשטאַלט פֿון אַ פֿייעריגן קאַלב אין דער לופטן פֿאַרפֿלויגן — גלייך צום שור-הַקָּרִי.
פֿון דעמאָלט אָן ווייסט קיין כּוּטער-מענש, וואו ער געפֿינגט זיך. קָבֵן, איז מיין ראָט און מיין עֶצֶה, אַדוני קיניג, אזוי ווי דו גע-וועלטיגסט איבער אלע בְּהֵמִית פֿון פֿעלד און חיות פֿון וואַלד — רוף ווי צונויף און פֿרעג, אָפֿשָׁר ווייסן זיי.

ד.

האָט שְׁלמה הַמֶּלֶךְ געלאָזט רופֿן אלע בְּהֵמֹת פֿון פֿעלד און חיות פֿון וואַלד און געפֿרעגט:

מאָמער

ווייסט איר פֿון שְׁמיר,

וואָס קאָן אלע שטיינער צושפּאַלטן —

זאָגט מיר, וואו ליגט ער באַהאַלטן?

ענטפֿערן זיי אים: אַדוני קיניג, מיר ווייסען וואויל, ווען דער אייבערשטער האָט איבערגעגעבן דעם שְׁמיר צום שור הַכֶּבֶד, האָט ער אים באַשוואוירן אזוי צו זאָגן: היט דעם טייערן פֿקָדוֹן!¹ ביו אײך וועל אים פֿון דיין האַנט פֿאָדערן. באַנוצן מענסטו אים צמאַל, אָבער נאָר פֿון לייטענס וועגן, אליין מאַרסטו פֿון אים קיין הַנָּאָה נישט האָבן.

און אז מִשָּׁה האָט דעם מִשְׁכָּן געבויט, האָט דער שור הַכֶּבֶד געפֿאַלגט גאָט'ס געבאָט און דעם שְׁמיר געבראַכט צו בְּצַלְאֵל בֶּן אורי בֶּן חור. מיט אים האָט דער קינסטלער די טייערע שטיינער

¹ שור הכבד — דער גרעסטער אָקס, דער מלך פֿון אלע בהמות.

² פֿקדון — אַ וואָך, וועלכע מ'גייט איבערן צו היטן.

³ משכן — גאָטס געזעלשט, וואָס די יידען האָבן אויפֿגעשטעלט אין מדבר.

פֿון הוישן וואָפֿודי) געשליפֿן, די נעמען פֿון אלע צוועלף שְׁבָטִים אויף זיי אויסגעקריצט.

און ווען אַהרן בִּבְחֵן הָאֵט צום ערשטן מאל די עבֹכָה? געטאָן, האָט דער שור-בֶּקֶר אויפֿגערופֿן אלע בְּהֵמוֹת פֿון פֿעלד און סוֹת פֿון וואַלד אין פֿאַר זיי זיך באַרימט: זעהט, ווי עס פֿינקלען די הייליגע אותיות אין אורים וְתוֹמִים? און זאָגן נְבִיאֹת, וואָס שפעטער וועט זיין, דאָס האָט מען דאָך אַלץ מיט טיין שְׁמִיר געקריצט.

איז דער שור בֶּקֶר גרויס געוואָרן ביי זיך אין די אויגן און זיין שְׁבֻעָה פֿאַרגעסן, האָט ער דעם שְׁמִיר פֿאַר אַ צירונג אַרויסגענומען, צווישן זיינע הערנער צוגעבונדן און האַפֿערדיג מיט אים געפֿראַלט.

דערפֿאַר האָט אים גאָט געשטראַפֿט, איינמאל גייט ער צום יִרְהוֹ? טרינקען און דערזעהט זיין אייגענע געשטאַלט אין וואַסער אָפֿגעשפּיגעלט. מיינט ער, אז דאָס איז אַן אנדער אָקס מיט אזא שְׁמִיר צווישן די הערנער, בייגט ער זיך אָן און וויל אים שמויסן. איז דער שְׁמִיר אין וואַסער אַרײַנגעפֿאַלן און דער לִוְיָטָם? האָט אים אויפֿגעכאַפט. פֿיין דעמאָלט אָן ווייסט קיינער פֿון אונז נישט, וואו דער שְׁמִיר געפֿינט זיך. בָּבֶן איז אונזער-דאָט און אונזער עָצָה, אַרזני קייניג, אַזוי ווי דו געוועלטיגסט איבער אלע פֿיש אין וואַסער, רופֿ זיי צונױף און פֿרעג, אַפֿשָׁר ווייסן זיי.

ה.

האָט יְשַׁלְמָה בַּמֶּלֶךְ געלאָזט רופֿן די פֿיש פֿון אלע טייכן אין ימים און זיי געפֿרענט:

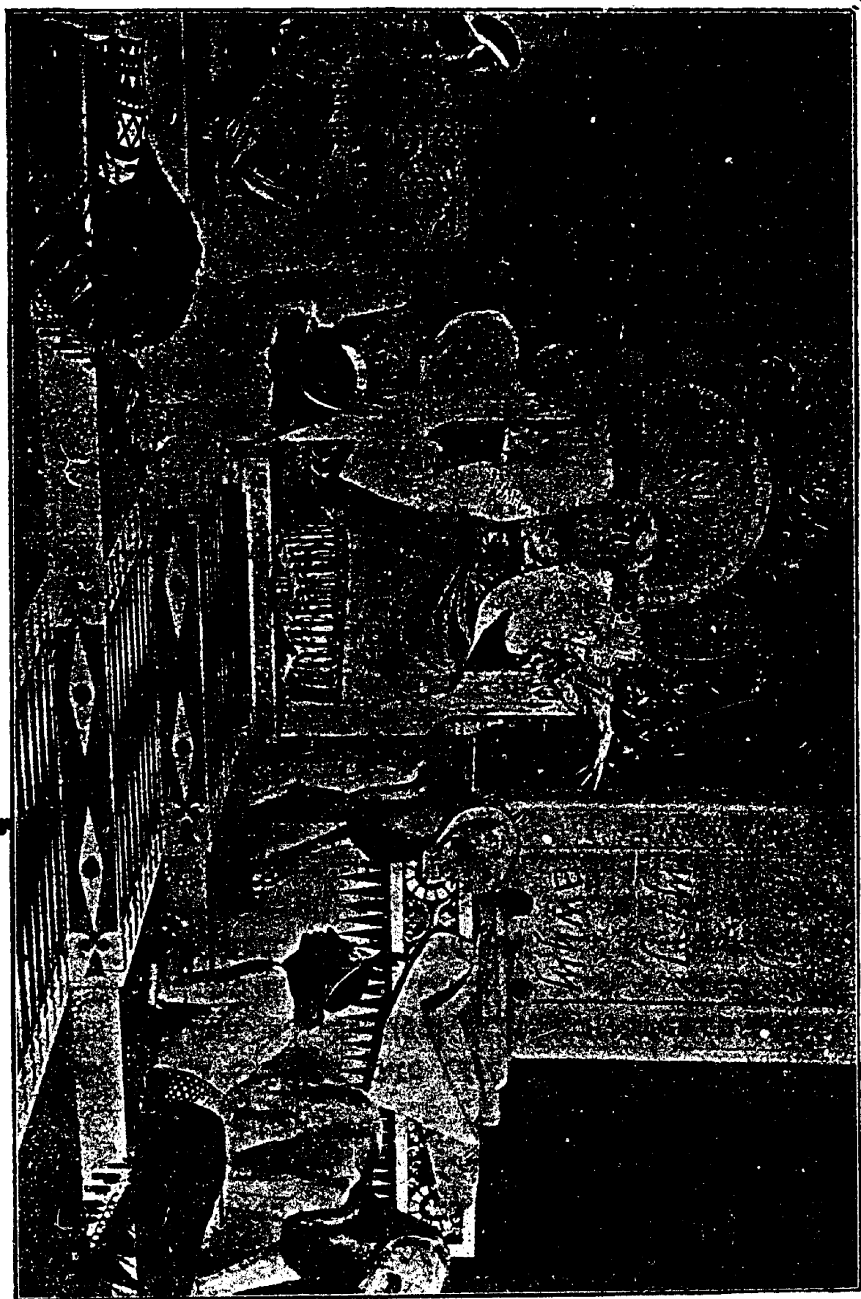
(1) הוישן וואָפֿוד — די ברוסט-קליידער, וואָס דער כהן גדול פלעגט טראָגן.

(2) עבֹכָה — גאָסעס-דינסט.

(3) אורים ותוֹמִים — הייליגע איידעלשטיינער, וואָס דער כהן גדול פלעגט טראָגן אויפֿ'ן הוישן, און פלעגט ביי זיי פֿרעגן אַ עצה, וואָס ט'דאַרף פֿאַרקומען אין די קומענדיגע צייטן.

(4) ירדן — אַ טייך אין ארץ-ישראל.

(5) לוֹיתָן — דער גרעסטער פיש.

טאָמער
ווייסט איר פֿון שְׁמיר,
וואָס קאָן אלע שטיינער צעשפּאַלטן —
וואָגט מיר, וואו ליגט ער באַהאַלטן?

ענטפּערן זיי אים: אַרזני קיניג, מיר ווייסן וואויל. ווען
יְהוֹשֻׁעַ בָּן נֹון האָט דאָס פֿאַלק יִשְׂרָאֵל אין הייליגן לאַנד אַרײַנגע-
פירט אַזוי גאָט האָט פֿאַר זיי די וואַסערן פֿון יַרְדֵּן טרוקן געמאַכט,
האַבן זיך אויפֿגעזאַמעלט אלע פֿיש פֿון טײַה מיט די פֿרעש פֿון
די זומפן אַרום, און זיי זיינען געקומען צום לִיָּתָן און צו אים אַזוי
געוואָנט: דו ביזט אונזער מַלְךְ און האַר, העלף אונז אין אונזער
נויט, מיר זאָלן נישט פֿאַרשמאַכט ווערן פֿון טריקעניש אָהן וואַסער.

האָט דער לִיָּתָן דעם שְׁמיר פֿון זיין באַהאַלטעניש גענומען
און מיט אים דעם אָפּגאַנגט געשפּאַלטן, זיינען אַרײַם קוואַלן וואַ-
סער און דעם געטײוועכץ פֿאַרפֿלייצט, דאָרט האָבן זיך פֿיש און
פֿרעש אויפֿגעהאַלטן, ביז דאָס פֿאַלק יִשְׂרָאֵל איז בְּשָׁלוֹם דעם יַרְדֵּן
אַריבער און די וואַסערן האָבן זיך צוריק צו זייער גרעניץ אומ-
געקערט. זיינען אלע פֿרעש און פֿיש געקומען צום לִיָּתָן, אים
דאַנקען און לויבן פֿאַר דער גנאָד, וואָס ער האָט מיט זיי געטאָן.

איז דער לִיָּתָן גרויס געוואָרן ביי זיך אין די אויגן און
האָט זיין שְׁבִיעָה פֿאַרגעסן. האַט ער אַרײַסגענומען דעם שְׁמיר פֿון
זיין באַהאַלטעניש און מיט אים זיך געפֿראַלט און געשפּילט.
בעדִי מיט וואַסער אַיינגעשלונגען און דורף די נאָולעכער אין
הויכע זיילן צום הימל געשליידערט. און צווישן די שפּריצן-טראָפּן
האָט דער שְׁמיר אין דער לופֿטן געפֿינקעלט, געשפּילט אַנטקעגן
דער זון מיט זיבן פֿאַרבן פֿונם רענענבויגן.

דערפֿאַר האָט אים גאָט געשטראַפֿט: אינמיטן שפּיל איז
דער ווילדער אויער-האַן דירכגעפֿלויגן און דעם שְׁמיר אין דער-
לופֿטן אויפֿגעכאַפּט. פֿון דעמאָלט אָן ווייס קיינער נישט, וואו
ער געפֿינט זיך. בָּהֵן איז אונזער ראָט און אונזער עֲצָה, אַרזני

קיניג, אזוי ווי דו געוועלטיגסט אויף אלע געפליגל פֿון אונטער
הימל, רוף זיי צונויף און פֿרעג, אָפֿשָׂר ווייסן זיי.

האָט שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ געלֶאָזט רופֿן אלע געפֿליגל פֿון אונטערן
הימל און האָט זיי געפֿרעגט:

כאָמער

וויסט איר פֿון שְׁמיר.

וואָס קאָן אלע שטיינער צעשפאלטן —

זאָגט מיר, וואו ליגט ער באַהאַלטן ?

ענטפֿערן זיי אים: אַדוּני קיניג, מיר ווייסן וואויל. אונזער
אויער-האַן האָט דעם טייערן פֿקדון הייליג געהאַלטן און גאָסט
געבאָט ביו אויף היינטיגן טאָג געפֿאַלנט.

ער פֿליהט אַרום טאָג-איין טאָג-אויס אין די וויסטע סְדֵבְרִיּוֹת,
לייגט צו דעם שְׁמיר צום הויכן באַרג — ווערט ער צעשפאלטן,
דירט צו דעם שְׁמיר צום פֿעסטן פֿעלוז — ווערט ער צעריצט
הייבט ער אָן צו פֿאַכֿן מיטן לינקען פֿליגל — קומט דער ווינט
פֿון צפֿון-זייט און ברענגט צוטראַגן זאָמד און שטויב, פֿאַרשיט
דערמיט די שפאלטן-ריצן אין באַרג און פֿעלוז. און ווידער פֿאַכט
דער אויער-האַן שוין מיטן רעכטן פֿליגל — קומט דער ווינט פֿון
דרום-זייט און ברענגט צוטראַגן זויכען-קערנער, זעצט זי אַיין
אין ווייכן זאָמד, שפּראַצן גראָזן-קרייטעכצער, פֿיטערונג פֿאַר רינד
און שאָף; וואַקסן ביימער-פֿלאַנצן, פֿרוכט צו שפייזן די מענשן-
קינדער. לאַנד און לייט געניסן פֿון גאָטים בְּרָכָה און טוען טאָג
אין נאכט זיין ליבן גאָמען בענשן און לויבן.

און דער אויער-האַן אַנטלויפֿט פֿון לויב און דאַנק. פֿאַר-
באַרגט זיך ווייט, ערניג אין עק וועלט, און קיינער וויסט נישט
וואו, חוץ דעם אַלטן אַשְׁמֻכַּאי, דעם מֶלֶךְ פֿון אלע שְׂרִים. בָּבֶל,
איז אונזער ראָט און אונזער עָצָה, אַדוּני קיניג, אזוי ווי דו גע-
וועלטיגסט איבער אלע שְׂרִים און רוחות, רוף זיי צונויף און
פֿרעג, אָפֿשָׂר ווייסן זיי.

ז.

האָט שְׁלמהּ הַמֶּלֶךְ געלאָזט רופֿן אלע שְׂדִים און רוחות פֿון
אלע פּוּכטע פֿעלדער און וויסטע וועלדער, זומפֿן און וויספֿעס.
ימים און מִדְּבָרִיּוֹת און זיי געפֿרענט:

זאָגט מיר, וואוּ איז אַייער קיניג,

דער אלטער אַשְׁמֵכָאִי?

דינט איר טריי

מיר אונטערטעניג,

לאָז איה איה באַלד פֿריי

אין אלע פֿיר וועלט-עקן —

יענט איר אָבער וידערשפּעניג —

וועט איר ביי מיר וויירעך שמעקן!

ענטפֿערן זיי:

דאַרפֿסט אונז נישט אזוי פֿיל טרעקן, ווייל מיר וועלן דיר
דעם סוד אַנטפֿלעקן. דאַרט-אויף יענער ווייט הַר־הַיְשָׁהִי: ווייט,
דאַרט, וואוּ דער גִּיהֶנֶם האַלט ברייט אָפֿן זיינע פֿינסטערע מויערן,
וואוּ ס׳פֿלאַקערט אומגעהייער אַ געמיש פֿון העליש-פֿייער, שוואַרץ
און רויט; וואוּ מיט שאל און קנאל שלידערט זיך אַ וואַסער־פֿאל
פֿון גרינע גאל; וואוּ דער הימל איז פֿון בליי און די ערד פֿון
וודיגע פֿעה — דאַרט האָט דער אַשְׁמֵכָאִי זיך אַ וואוינונג אויסגע-
בויט — אַ הייל מיט טירן דריי און שלאָס און ריגל, און נעבן,
דערביי — אַ גרוב, אָנגענאַסן פֿול מיט קילע וואַסער שטילע, אויפֿן
גרוב אַ אומגעהייער-שווערער בלויער גִּיהֶנֶם-שטיין צוגעטומעט
מיט אַ שוואַרצן זיגל. האָסטו שטאַרקע פֿליגל — בעווייז אַ גוט,
אַ צײַכן, פֿרוז צום אַשְׁמֵכָאִי דערגרייכן, און קום צו אים, ווען
די פֿישוף-מאַכערס, די גענימע, האָבן אויף אים אויך קיין שְׁלִיטָה.
ענטפֿערט זיי שְׁלמהּ הַמֶּלֶךְ:

דאָס פֿאַלק יִשְׂרָאֵל ווייסט נישט פֿון פֿישוף אין כֹּחַ הַטּוֹמָאָה,
זיי קאָנען באַווייזן וואונדער נאָר וואויל נאָר מיט גאָט קרוך-הואים
הייליגן נאָמען.

(¹) הרי חושך — לעגענדאַרישע ווייסע בערג.

ביי די ווערסער זיינען די נישט-נומע אנטרווען נעוואָרן,
פֿארשוואַנדען נעוואָרן, ווי רויף פֿארן ווינט.

ח.

האַט שלמה המלך געלאָזט רופֿן קְנִיָּהוּ קֵן יְהוֹיָכֵע און האָט
יצו אים אזוי געזאָגט :

— גיי אויף יענער זייט פֿון די זייטע קְרוּ חוּשָׁה און ברענג
מיר פֿון דאָרט דעם אלטן אַשְׁמֹכַאי געפֿאַנגען און געשמירט.
און מיטגעגעבן האָט ער אים אַ שאַרפֿן עקבער פֿון נעשליפֿן
שטאָל און אַ לאַנגע קייט מיט אַ שלאָס פֿון קופּער אויסגעגאַסן
און דערױף דער שַׁם-הַמְּפֹרָשִׁי אויסגעקריצט.
און נאָך האָט ער אים מיטגעגעבן זיבן לאַגלען מיט אלטן
וויין און צוויי מאָל זיבן בינטלאך וואָל.
האַט קְנִיָּהוּ קֵן יְהוֹיָכֵע זיך געבוקט צום מלך זיבן מאָל און
זיך געזאָגט:

איה בין שטענדיג גרייט געטריי
צו פאלגן דיין געבאָט
און נאָט וועט ווייזן וויין גענאָד.
איך גיי זוך-אויף דעם אַשְׁמֹכַאי
און ברענג אים מיט
געפֿאַנגען און געשמירט.

ט.

און קְנִיָּהוּ קֵן יְהוֹיָכֵע האָט-זיך געפֿעדערט⁽¹⁾, אָנגעגורט די
לענדן און געלאָזט זיך גיין אין וועג. זיבן טעג און זבן נעכט
איז ער געגאַנגען און געגאַנגען, וואָלד-איינ, וואָלד-אויס, פֿאַר-ג-
אויף, פֿאַר-ג-אַפ, ביז ער איז געקומען צו דער הייל פֿון אלטן
אַשְׁמֹכַאי און דערזעהן דעם בלויען גיָהָם-שמיין דעם שווערן, צו-
גע׳תמ׳עט מיט אַ שוואַרצן זיגל.

(1) שם-המפורש — גאָט׳ס נאָמען, או מ׳רעדט אים אויס קאָן מען אויפֿטאָן
וואַנדער.

(2) געפֿעבערט — אויפֿגעשטאַנען גאַנץ פֿריה.

אין דער אלטער אַשְׁמְכַאי האָט זיך אזוי געפֿירט: אַ גאַנצן טאָג שוועבט ער אַרום פֿון איין עק וועלט אין אַנדערן; צווישן טאָג און נאַכט קומט ער צופֿליהען, באַקומט די שוואַרצע חֲתִימָה — זי איז נאַנץ. וועלגערטי) ער אַראָפֿ דעם שווערן גיְהֶנֶם-שטיין מיטן מינְדֶרסמן) נאָגל פֿון זיין רעכטער האַנט, טרינקט אַויס דאָס וואַסער מיט איין שלאָנג, שעפט-אָן פֿרישע פֿון מוּיטן-קוואַל, וועל-גערט ווידער אַרויף דעם שווערן גיְהֶנֶם-שטיין מיטן מינְדֶרסמן קרעלי) פֿון זיין לינקען הינדערשן פֿוס, פֿאַרזיגעלט מיט זיין שוואַרצער חֲתִימָה, הייבט זיך אַויף און פֿליהט אַוועק אין הימל אַרײַן אַויף אַ נאַנצע נאַכט.

און בְּנֵיהוּ בֶן יְהוֹנָדָב. איז געקומען מיט זיין לאַנגען עקבער פֿון געשליפֿן שטאַל, די גרוב פֿון אונטן דורכגעבויערט און דאָס וואַסער אַויסגעצאפט און די לאָף האָט ער פֿאַרשטאַפט מיט די זיבן בינטלאַף וואָל. און נאַכאַכאַל האָט ער די גרוב פֿון אַזיבן דורכגעבויערט אָן-אַ-זײַם ביים שטיין און אַהין אַרײַנגעגאַסן די זיבן לאַגלען אַלמן, שטאַרקן וויין און דעם לאָף הידער-אַמאַל פֿאַרשטאַפט מיט די אַנדערע זיבן בינטלאַף וואָל און אַליין האָט ער זיך אין אַ ווינקעלע באַהאַלטן, אין האַנט האַלט ער די לאַנגע קייט פֿון אַזיין מיטן שלאָס פֿון קופּער און דאַרויף דער שם-בְּמִפְּוֹרֶשׁ אַויסגעקריצט.

צווישן טאָג און נאַכט איז דער אלטער אַשְׁמְכַאי געקומען צופֿליהען, באַקומט די שוואַרצע חֲתִימָה — זי איז נאַנץ. וועלגערט ער אַראָפֿ דעם שווערן גיְהֶנֶם-שטיין און טרינקט אַויס מיט איין שלאָנג דעם גאַנצן שטאַרקן וויין — פֿאַרדרייט-זיך אים דער קאַפּ פֿאַלט ער אַנדער אַויפֿן אָרט מוּיט-שיכּור.

דאָ שפּרינגט-צו בְּנֵיהוּ בֶן יְהוֹנָדָב גלייך צום אַלמן אַשְׁמְכַאי, וואַרפֿט אַויף אים אַרויף די קייט און פֿאַרשמידט אים מיטן שלאָס

(1) וועלגערט — קייקעלט אַראָפֿ.

(2) מינְדֶרסמן — קלענסמן.

(3) קרעל — דער נאָגל פֿון אַ מוּיבל.

דער אלטער אַשְׁמְכַאי האָט זיך אויסגעניכטערט, אויפֿגעכאַפֿט
פֿון שלאָף און הייבט-אָן צו שפּרינגען און טאַנצן אויף זיינע הינער-
פֿיס, פּיפּסט מיט אַ פֿאַרדומפֿן ווילדן גריליך, וואָרפט און צאַפעלט
זיך, אזוי, אז די ערד האָט אויפֿגעציטערט אַרום פֿיר-הונדערט
מיל אויף פֿיר-הונדערט מיל.

וואָנט צו אים בְּנֵהוּ בֵּן יִהוֹבֵעַ: אומזיסט איז דיין טאַטערניש,
זען גאָבס נאָמען איז אויף דיר: הויב-אויף די פֿיס דייע די
הינערשע און גיי מיר נאָך, וואוהין איך וועל דיך פֿירן, ביז איה
ברענג דיה צו מיין האַר און קייניג צו שלמה-בֶּן-דָּוִד דער מלך פֿון
ישׂראל און ירושָׁלַם.

יא.

לאָזן זיי זיך גיין אין וועג: בְּנֵהוּ בֵּן יִהוֹבֵעַ טרעט פֿאַראַוויס
און דער אלטער אַשְׁמְכַאי נאָך אים.
גייען זיי פֿאַרביי אַ צווייגהאַפּטיגן לינדן-בוים, טוט אים דער
אלטער אַשְׁמְכַאי אַ שטויס און רייסט אים מיטן וואָרצל אַוויס.
גייען זיי פֿאַרביי אַ רייכן פּאַלאַץ, גיט דער אלטער אַשְׁמְכַאי זיך
נאָר אַ רייב און קערט אים איבער. גייען זיי פֿאַרביי דאָס גע-
צעלט פֿון אַ פֿאַרוואָרלוויזער (אַלְמָנָה, קומט די אָרימע פֿרוי אַרויס
אנטקעגן און בעט זיך בְּחֻמִּים: טוט מיין וואוינונג נישט פֿאַרוויסטן.
גייען זיי ווייטער. זעהט דער אלטער אַשְׁמְכַאי אַ בלינדער בלאַג-
זעט — פֿירט ער אים באלד אַרויף אויפֿן גלייכן וועג. זעהט ער
ווייטער, ווי אַ שיפור ליגט אין אַ גראָבן, שפּרינגט ער צו און
הייבט אים אויף און שטעלט אים אויף די פֿיס. פֿרעגט בְּנֵהוּ בֵּן
יִהוֹבֵעַ, וואָס באַמייט עס? ענטפֿערט אים דער אַשְׁמְכַאי: דער
בלינדער איז אַ צדיק און ליהאָב געהערט אַ בת-קול¹) אויסרופֿן
אין הימל, אז ווער ס'טוט אים גוטס קויפט זיך דערמיט עוּלָם-הַקָּבָא
— האָב איה עס ביי דיר אויסגעכאַפֿט. דער שיפור ווידער איז
אַ גרויסער בָּשֶׁע, וואָס האָט אין זיין גאַנצן לעבן נאָר איינמאַל
אַ סְפָּעָה זיך פֿאַרדינט, און בְּנֵי דער נְכוּת פֿון דער דאָזיגער סְפָּעָה

¹ פֿאַרוואָרלוויזט — עלענר.

² בת-קול — אַ קול פֿון הימל.

וזאל אים אויף יענער וועלט נישט קאָנען ביישטיין. האָב איה אים
דעם שָׁכר געלאָזט געניסן דאָ, אויף דער וועלט, און ער וועט
זיך שוין אויף אייביג לייטערן אין גיהנום.

ווייטער זעהען זיי, ווי איינער שטייט און דינגט זיך מיט
א שוסטער. לאַכט דער אלטער אַשְׁמְכָאי און זאָגט:

ער באַשטעלט, דער שוּמָה, שׂיך אַ פּאָר,

זיי זאָלען דינען זיבן יאָר —

און פֿון היינט אין זיבן טעג

שטאַרבט ער נאָר אוועק.

אזוי זיינען זיי געגאַנגען זיבן טעג און זיבן נעכט וואַלד-
אין, וואַלד-אויס, באַרג-אויף, באַרג-אַפּ, ביז אויפֿן אַכטן טאָג
זיינען זיי געקומען קיין ירוּשָׁלַיִם גלייך אין מלכ'ס פּאַלאַץ.

יב.

דעם ערשטן טאָג האָט מען דעם אַשְׁמְכָאי נישט צוגעלאָזט
צום מַלְךְ שְׁלֹמֹה. פֿרעגט ער: פֿאַרוואָס? זאָגט מען אים: דער מַלְךְ
האָט ביינאַכט געטרונקען צו-פֿיל וויין טוט אים וויי דער קאַפּ.
נעמט דער אַשְׁמְכָאי צוויי ציגל און לייגט אַרויף דעם קלענערן אויפֿן
גרעסערן. פֿרעגט מען אָן קְנִיחוּ קָן יְהוֹיָדָע, וואָס באַטייט עס?
ענטפֿערט ער: דאָס ווייזט דער אלטער אַשְׁמְכָאי אונז אויפֿן וואונק:
ניט אים נאָך אַכּוּס, וועט עס דעם דול אַרויסשלאָגן פֿון קאַפּ.
האָט מען אזוי געטאָן און ס'האָט געהאַלפֿן.

דעם צווייטן טאָג רופֿט מען אים ווייטער נישט צום מַלְךְ.
פֿרעגט ער נאָכאַמאָל: פֿאַרוואָס? זאָגט מען אים: דער מַלְךְ האָט
ביינאַכט געגעסן צו-פֿיל פֿלייש — גרימט — היינט אין בויה. נעמט
דער אלטער אַשְׁמְכָאי אַראָפּ איין ציגל פֿונם אַנדערן. פֿרעגט
מען אָן קְנִיחוּ קָן יְהוֹיָדָע, וואָס באַטייט עס? ענטפֿערט ער: דאָס
ווייזט דער אלטער אַשְׁמְכָאי אונז אויפֿן וואונק: ניט אים היינט
ניט עסן, וועט ער גענען ווערן. האָט מען אזוי געטאָן און ס'האָט
געהאַלפֿן.

אויפֿן דריטן טאָג האָט מען אים צום מַלְךְ אַריינגעפֿירט.

נעמט דער אלטער אשׂמבאי א שטעקן פֿיר איילן לאַנג, וואַרפֿט
אים צו דעם מלך שלמה און זאָגט:

ווייט און פֿרייט איז דיין מלוכה
און דו האָסט אלץ ניט קיין מנוחה.
בזו די הָרִי-חֹשֶׁה שׁוין דערנאָנגען
און מיך, דעם אלטן אשׂמבאי, געפֿאָנגען.
נאָר די וועלט איז דיר אלץ ווייניג,
דו מעכטיגסטער פֿון אלע שטארקע —
נאָך דיין טויט, אַרוני קיניג,
באַקומסטו בלויז פֿיר איילן מַקְקָעוּ.

ענטפֿערט אים דער מלך שלמה: איצט פֿאַרלאַנג איך פֿון
דיר גארנישט, זאָג מיר נאָר, וואו האַלט זיך אויף דער ווילדער
אויער-האַן, וועל איך ביי אים דעם שְׁמיר שׁוין אַרויסבאַקומען
אויף אַרומצווענגן די מייער-שטיינער צום בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, און ווען
גאָטס הויז ווערט פֿאַרטיג, לאָז איך דיך אַרויס שׁוין פֿריי.
ענטפֿערט אים דער אלטער אשׂמבאי:

— דאָרט אין ווייטן מוֹרָח-לאַנד, ווייט אויף יענער זייט
גן-עֵדֶן, דאָרט, וואו ס'פֿליסן פֿיר טייכן, שטייען ביים סאַמע ברעג
פֿיר וועלדער. ס'וואַקסן דאָרט וואונדער-שׁיינע אַתְרוּגִים-בײַמער,
וואויל-שמעקעוודיגע הַבָּסִים, און טייטל-בײַמער הַנְּעוּדִים מיט גרינע
לוֹלְבִים באַפּוצט. דאָרט אין יענעם מוֹרָח-לאַנד האָט דער אויער-
האַן זיין נעסט אויסגעבויט, און האַלט דאָרט דעם שְׁמיר טיף
באַהאַלטן און היט אים פֿון מענשענס אויג אָפּ.

יג.

האַט שלמה המלך געלאָזט רופֿן גְּנֵיהוּ בְּן יְהוֹיָדָע און האָט
צו אים אזוי געזאָגט: גיי אין ווייטן מוֹרָח-לאַנד, אויף יענער
זייט גן-עֵדֶן, ווּך דאָרט אויף דעם אויער-האַן און באַקום ביי אים
דעם שְׁמיר אויף אַרומצווענגן די מייער-שטיינער צום בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ.
און מיטגעגעבן האָט ער אים אַ דיקן טאַוול ווייס געשליפֿן
נלאָז און אַ לאַנגען שטאָק פֿון פּיטסן-האַלץ.

(1) קרקע — ערד אויף אַ קבר.

און בְּנֵהוּ בֵּן יְהוֹבֵב הָאֵם זִיך געפֿערערט, אָנגענדרט די לענדן
און געלאָזט זיך גיין אין וועג. זיבן טעג און זיבן נעכט איז ער
געגאנגען, וואַלד-אײן, וואַלד-אײס, באַרג-אײף. באַרג-אָפּ, ביז ער
איז געקומען אַהין, אין יענעם ווייטן סְוֹח-לאַנד, אײף יענער
זײט גן-עֵדן, און אײפֿגעוואַלט די נעכט פֿונם אײער-האַן, פֿול מיט
יונגע עופֿעלאַך, נאָר-וואָס אײסנעפֿיקט זיך פֿון די אײעלאַך.

און דער אַלטער אײער-האַן איז נאָר-וואָס אָפּגעפֿלויגן
ברענגען שפּיז פֿאַר זײנע יונגע עופֿעלאַך. קומט בְּנֵהוּ בֵּן יְהוֹבֵב
און דעקט-צו די נעכט מיטן דיקן טאַוול וויס-געשליפֿן גלאָז און
אַליין באַהאַלט ער זיך הינטער אַ געדריכטער צווייג, אין האַנט האַלט
ער גרייט דעם לאַנגען שטאַק פֿון פּימסען-האַלץ.

קומט דער אײער-האַן צופֿליהען מיט אַ פֿולן שנאָבל שפּיז,
די הונגעריגע עופֿעלאַך שטרעקן אים די קעפֿלאַך אנטקעגן, און
ער זעהט און הערט, ווי זײ עפֿענען-אײף די מײלעלאַך, בעטן
עסן און ער קאָן נישט צוקומען. פֿרוווט ער זיך דאָס גלאָז צו-
פֿיקן — נעמט דער שנאָבל ניט.

נעמט אים אָן אַ גרויס בַּחֲקֻנֹת אײף זײן יונגע געבירטן) —
פֿליהט ער נאָכאַמאָל אוועק און קומט צוריק געשווינט מיט אַ ווערימל
אין שנאָבל — דאָס איז געווען דער שְׁמיר.

און ווי ער קומט צום נעכט און וויל אַ פֿיר-טאַן מיטן
שְׁמיר איבערן גלאָז, טוט עס מיט אַ מאָל אַ זעץ מיט אַ סוּך-אײדיגן
הילף. דער אײער-האַן בלייבט שטיין פֿאַרצײטערט און פֿאַרגאַפֿט⁽¹⁾
און דער שְׁמיר פֿאַלט פֿי אים אַרויס פֿון שנאָבל.

דאָס האָט בְּנֵהוּ בֵּן יְהוֹבֵב אים דערלאַנגט פֿון זײן באַהעל-
טעניש מיטן לאַנגען שטאַק פֿון פּימסען-האַלץ און אַליין באַלד צו-
געשפּרונגען און דעם שְׁמיר אײסגעכאַפֿט.

און אז דער אײער-האַן איז צו זיך געקומען און זיך באַדענקט,
וואָס ער האָט דאָ געמאַן: די שבועה געבראַכֿן, דעם פֿקדון נישט
אײנגעהײט — האָט ער אײנגעשונגען אַ שאַרף שטיינדל און זיך
דערוואַרן.

(1) געבורט — קינדערלאַך.

(2) פֿאַרגאַפֿט — פֿאַרחירושט.

און אז בְּנֵיהוּ בֶן יְהוֹנָדָע הָאֵם דעם שְׁמיר נעבראַכט צו
שְׁלמה הַמֶּלֶךְ, הָאֵם מען מיט אים נעארבעט זיבן יאָר בְּסֵדֶר און
געשפּאַלטן די מויער-שטיינער צום בַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ.

י.ד.

נאָך די זיבן יאָר, אז דער בְּנֵינִי איז שוין פֿאַרטיג געווען,
הָאֵם שְׁלמה הַמֶּלֶךְ נעלאָזט רופֿן דעם אַשְׁמֹכַי און הָאֵם צו אים
אזוי געזאָגט: באַלד ווערסטו שוין פֿריי, נאָך וויין מיר פֿריהער
דיין בְּרִיָּה־שְׁקִיט, מיט וואָס איז גרויס דיין טייוולשער בִּימָה. —
ענטפֿערט אים דער אלטער אַשְׁמֹכַי: נעם פון מיר פֿריהער
אַרְבָּע די קייט, שמיר מיר אָפּ די הענט און די פֿיס, וועל איך
קאָנען הייזען בְּרִיָּה־שְׁקִיט, מיט וואָס ס'איז גרויס מיין טייוולשער בִּימָה.
הָאֵם שְׁלמה הַמֶּלֶךְ זיך באַנאַרישט און געפֿאַלגט. נעמט
דער אלטער אַשְׁמֹכַי און צעלאָזט די פֿליגל זיינע, איינעם אָננע-
שפּאַרט אָן דער ערד און מיטן אַנדערן — דערגרייכט ביז צום
הימל. און איפֿאָגעפֿענט זיין מויל און שְׁלמה'ן איינגעשלונגען און
באַלד אים ווידער אויסגעשפיגן און פֿאַרשליידערט איבער פּוסטע
פֿעלדער, איבער וויסטע וועלדער, ווייט פֿיר הונדערט מייל פֿון
ירוּשָׁלַיִם.

און אליין הָאֵם דער אלטער אַשְׁמֹכַי אָנגענומען שְׁלמה'ס
געשטאַלט און אָנגעטאָן זיינע קליידער, געזעצט זיך אויף זיין
שטול פֿון העלפֿענבוין און אַרויסגעגעבען געזעצען אין נאָמען פֿון
שְׁלמה-בֶן-יְדִיד, דעם מלך פֿון פֿאַלק יִשְׂרָאֵל אין ירוּשָׁלַיִם.

טו.

און שְׁלמה הַמֶּלֶךְ הָאֵם זיך איפֿאָגעכאַפט אין פֿרעמדן לאַנד,
וואו דער אַשְׁמֹכַי הָאֵם אים פֿאַרוואַרפֿן, ווייט פֿיר-הונדערט מייל
פֿון ירוּשָׁלַיִם.

פֿרעמד און עלענד איז ער אומעטום געווען, אַרומגעגאַנגען
איבער די הייזער און געבעטעלט פֿרויט און וואוהין ער איז גע-
קומען און געשריען: אַני שְׁלמה — איך בין שְׁלמה הַמֶּלֶךְ, —

הָאָט אים קיינער ניט געגלויבט. אלע האָבן פֿון אים געלאַזט
און געמיינט ניט אנדערש, אַז ער איז קְשׁוּעָה. און פֿאַרשייטע
יונגען פֿלעגן אים נאָלויפֿן אין די גאַסן, פֿאַרוואַרפֿן מיט שטיינער
און נאָכשרייען: אָט גייט דער קְשׁוּעָענער, וואָס זאָגט אויף זיך,
אַז ער איז שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ.

נאָר צוויי מענשן האָבן זיך געפֿונען אין איין שטאָט, וואָס
האָבן אים געגלויבט, איינער אַ אָרימאָן, דער אנדערער — אַ ריי-
כער. איינמאָל קומט צו אים דער רייכער און זאָגט: אַדוני קיניג,
טו מיר אָן דעם קָבוֹד און קום צו מיר אויף אַ מאָלצייט.

הָאָט ער אים געבראַכט צו זיך אין הייז, פֿון זיינעטוועגן
געשאַכטן אַ געשטאַפֿטן אָקס און גענרייט אַ מיט מיט די טייערסטע
מאַבֿלים און משְׁקָאוֹת. און אַז שְׁלֵמָה הָאָט נאָר גענומען פֿאַרזוכן
פֿון דער סְעוּדָה, הָאָט זיך דער רייכער מאָן געזעצט אַנטקעגן
אים, געשאַקעלט מיטן קאַפּ און אַזוי געזאָגט: וויי צו די אייגן,
וואָס זיי זעהען! אָט דאָס איז דער גרויסער הערשער, שְׁלֵמָה
הַמֶּלֶךְ, וואָס זיין נאָמען הָאָט געקלונגען פֿון איין עק וועלט אין
אַנדערן? וואו איז זיין גרויסקייט און רייכטום, וואו איז זיין שטאַר-
קייט און קלוגשאַפֿט? הָאָט עס שְׁלֵמָה'ן פֿאַרנומען ביים האַרצן,
ער הָאָט זיך געוואָרגן מיטן ביסן און אויפֿגעשטאַנען פֿון טיש,
הונגעריג און טרויעריג.

— אויף מאָרגן קומט צו אים דער אָרימאָן און זאָגט: אַדוני
קיניג, טו מיר אָן דעם קָבוֹד און קום צו מיר אויף מיטאָג.
זאָגט שְׁלֵמָה צו אים: ווילסט מיר אויף אָפּטאָן, ווי יענער
געכטן?

ענטפֿערט ער אים: אַ אָרימאָן בין איך און איה האָב נישט
מער ווי איין לעבל שוואַרץ-ברויט מיט אַ שיסל זויער-קרויט, נאָר
געבן גיב איה עס מיט'ן גאַנצן האַרצן און מיט אַ גרינג געמיט.
איז שְׁלֵמָה געקומען אין שטוב, דער אָרימאָן הָאָט געבראַכט
וואַסער און אים אַרומגעוואַשן הענט און פֿיס, געזעצט אים אייבן-
אָן און געבראַכט צום טיש ברויט מיט זויער-קרויט, און אַלויין
הָאָט ער זיך געזעצט ביי אים צו-פֿוסן און גענומען טרייסטן אים
מיט זיסע רייד: „גאָט-בָּרוּך-הואַ הָאָט געשוואָרן צו דיין פֿאַטער

גויד, אז די מלוכה וועט נישט אפגעכאָן ווערן פֿון ווינע קינדער
און קינדס-קינדער אויף דור-דורות). און נאָמס וואָרט איז אַקט
און וואָר. מיט איין האַנט שטראַפֿט ער, מיט דער אנדערער
הילט ער. האָף צו אים, און ער וועט דיק אומקערן צו דיין
פֿריהערדיגער (הולה?).

אויף זיי ביי דן האָט שלמה המלך געוואָנט דעם שפּראַך:
ליבער — וויער-קרויט מיט פֿריד און גנאָד,
איידער אַקסן-פֿלויש מיט שאַנד און שפּאַט.

טו.

אזוי איז שלמה המלך געגאנגען און געגאנגען. געוואָנעלט
זיך, געוואָנדערט פֿון דאָרף צו דאָרף, פֿון שטאָט צו שטאָט,
בזו ער האָט זיך סוף-בל-סוף דערשלאָגן קיין ירושלים.
קומט ער צו די סנהדרין (און רופֿט אים: „אני שלמה!“ —
זאָגן זיי אים: „נאָר איינער! שלמה המלך זיצט אין קיניגליכ
פֿאלאץ אויף זיין שטול פֿון העלפענבײן און דו האַסט זיך אַ משוגעת
אין קאפּ אַרײַנגעשלאָגן.“

אויף מַאָגן קומט ער ווידער און רופֿט אים: „אני שלמה!“ —
גלויבן זיי אים ווייטער נישט. נאָר ביי זיך טראַכטן זיי: „ער ווייזט
אויס אַקלאָרער סענש און רעדט אלץ צו דער זאָך, נאָר איין
נאַרישקייט האָט ער זיך אין קאָפּ אַרײַנגעשלאָגן — דאָרף מען
בעסער אױספֿאַרשן.“

אויפֿן דריטן טאָג הױבן זיי אים שוין אָן אויסצופֿרעגן: „גיב
אַ וועלכֿן ס'איז סיפּון, אז דו ביזט דער מלך שלמה.“ זאָגט ער זיי
פֿינף טויענט קישלים און טויענט מיט פֿינף לידער. זיי הערען=
פֿאַרוואַנדערט און גלויבן נישט די אייגענע אויערן:

— ווער-זשע זיצט דאָרט אויפֿן שטול?
— דער אלטער אַשקנאי, דער מַזְהָ פֿון אלע יָדִים.
— און ווי קאָן מען עס אויף קלאָר דערגיין?

(1) דור-דורות — אויף אייביג.

(2) גדולה — גרויסקייט.

(3) סנהדרין — די גרעסטע ריכטער (שופטים).

— קוקט ויה צו צו זיינע פֿיס, חעט איר זען, אז זיי זיינען הינערשע.

פֿרעגן זיי אין קיניגליכן פאלאץ און די הויף-לייט ענטפֿערן:
פֿאר דער לעצטער צייט האָט קיינער פון אונז נישט געזעהן דעם
מלך באַרוועסערהייט. אַ גאַנצן מאָג נישט ער אַרום אין לאַנגע זאַקן
און ביינאַכט פֿאַרשליסן ער ויה אין אַ באַזונדער חֶכֶר און לאָזט
נישט צו קיין מענשן.

האָט שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ זיי געזעבן אַעצה: נישט אַרײַן פֿאַרנאַכט
אין זײַן באַזונדער חֶכֶר און באַשיט דעם דיל מיט שמויב. זיי האָבן
אים געפֿאַלגט און אויף מאָרנן גלייך דערזעהן אין שמויב באַ-
שיינפֿערליכע¹ שפורן — טריט פֿון הינערשע פֿיס.

האָבן זיה אויפֿגעזאַמעלט אלע גרויסע לייט פֿון ירושלים מיט
פֿייער-פֿאַנען אין די הענט, צוגעקומען צום קיניגליכען פאלאץ
און גענומען רויכערן מיט ווירעה. דערשפירט דעם ריח, איז
דער אלטער אַשְׁמֵבֵּאי אַנטרוגען געוואָרן איבער פּוסטע וועלדער,
וויסעט פֿעלדער, צוריק הינטער די ווייטע קרי-חושקה.

און דער מלך שְׁלֹמֹה האָט זיה חידער געזעצט אויפֿן קמא-
המלכות² און געקיינט איבערן פֿאַלק ישְׁכָּאֵל פֿערציג יאָר:

¹ באַשיינפֿערליך — קלאַר, געוויס.
² קמא-המלכות — קיניגליכער טרוין.

רויכעלט
אילוסטראציע
קינדער-
ביבליאָטעק

געדיקט פֿון
רבי אברהם שניידער
און שניידער
ווילנע, פּראָסע